

GRAMMATICAAAL OVERZICHTJE

VAN HET MINIMUMPAKKET VOOR DE DRIE-URENCURSUS

HOOFDSTUKKEN 1-17

versie 15/08/2014

1. HET BEPAALD LIDWOORD

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	ὁ	ἡ	τό	οἱ	αἱ	τά
accusatief	τόν	τήν	τό	τούς	τάς	τά
genitief	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
datief	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς

Enkele opmerkingen over het gebruik van het bepaald lidwoord.

- Soms heeft dit lidwoord de waarde van een *reflexief bezittelijk voornaamwoord*, als uit de context de betekenis voldoende blijkt.
bv. Ἐκαστος θαυμάζει τὰ τέκνα.
Ieder bewondert zijn (eigen) kinderen.
- Nadrukkelijker dan τὰ μέγιστα δῶρα is: τὰ δῶρα τὰ μέγιστα.
- Het lidwoord kan ook een bijwoord *substantiveren*, of een voorzetseluitdrukking, of een infinitief.
bv. τὸ νῦν de tegenwoordige tijd, de tijd van nu
τὰ ἐν τῇ μάχῃ de gebeurtenissen in de strijd
τὸ βλέπειν het kijken
- Dikwijls komt de *bijvoeglijke bepaling* tussen het lidwoord en zijn substantief te staan.
bv. οἱ τῶν Ἀθηναίων ἄγγελοι de gezanten van de Atheners
- Het ND-gezegde heeft doorgaans geen lidwoord.
bv. Ἡ νίκη **τελευτή** τοῦ πολέμου ἐστίν.
De overwinning is *het einde* van de oorlog.
- Oorspronkelijk was het bepaald lidwoord een aanwijzend voornaamwoord. Die aanwijzende betekenis is nog behouden in de volgende combinaties:
 - ὁ δὲ ... deze (nu, echter) ...
 - ὁ μὲν ... ὁ δὲ de ene ... de andere ...

De naamval van dit zelfstandig gebruikt lidwoord wordt bepaald door de functie ervan in de zin.
- Een substantief in combinatie met een bezittelijk of aanwijzend voornaamwoord heeft een lidwoord waar we dit vanuit het Nederlands niet verwachten.
bv. ὁ σὸς πατήρ jouw vader
ὁδε ὁ ἄνθρωπος deze mens

2. HET NAAMWOORD

2.1 SAMENVATTING

KLASSE 1

πολίτης αι ην ας ου ων η αις				-η	-α stam op -ι -ε -ρ	-α / -η
				τιμή αι ην ας ης ων η αις	θύρα αι αν ας ας ων α αις	θάλαττα αι αν ας ης ων η αις
				↑	↑	↑
δοῦλος οι ον ους ου ων ω οίς	≈ ὀδός	δῶρον α ον α ου ων ω οίς	ἄδικος -ος -ον	ἀγαθός -η -ον	νέος -α -ον	

KLASSE 2

ρήτωρ ορ- ες ορ-α ας ος ων ι σι(v)	ἐλπίς	σῶμα τ- α σῶμα τ- α τ-ος τ-ων τ-ι σι(v)	ἄφρων -ων -ον		GEMENGDE KLASSE
tweestammige substantieven					alle participia op -ων, -ας, -εις, -ους, -υς. ook πᾶς, πᾶσα, πᾶν εἷς, μία, ἓν
ἵππεύς εις εα εας εως εων ει ευσι(v)	πόλις εις ιυ εις εως εων ει ευσι(v)				GEMENGDE KLASSE ἡδύς, ἡδεΐα, ἡδύ
contracte substantieven					
		ἄνθος η ἄνθος η ους ων ει ευσι(v)	ἀληθής, -ης, -ες		
mann.	vrouwelijk	onzijdig	mann. = vr.	gekleurd gedeelte = adjectieven	

2.2 DE EERSTE KLASSE: SUBSTANTIEVEN

Eerste verbuiging

vrouwelijk¹

nom.	enk.	ἡ	τιμή	mv.	αἱ	τιμαί
acc.		τήν	τιμήν		τάς	τιμάς
gen.		τῆς	τιμῆς		τῶν	τιμῶν
dat.		τῇ	τιμῇ		ταῖς	τιμαῖς
voc.		ὦ	τιμή		ὦ	τιμαί

nom.	enk.	ἡ	θύρα	mv.	αἱ	θύραι
acc.		τήν	θύραν		τάς	θύρας
gen.		τῆς	θύρας		τῶν	θυρῶν
dat.		τῇ	θύρα		ταῖς	θύραις
voc.		ὦ	θύρα		ὦ	θύραι

nom.	enk.	ἡ	θάλαττα	mv.	αἱ	θάλατται
acc.		τήν	θάλατταν		τάς	θαλάττας
gen.		τῆς	θαλάττης		τῶν	θαλαττῶν
dat.		τῇ	θαλάττη		ταῖς	θαλάτταις
voc.		ὦ	θάλαττα		ὦ	θάλατται

Θύρα (met de stam op ι, ε of ρ) heeft dezelfde uitgangen als τιμή, maar -α in de plaats van -η in het vrouwelijk enkelvoud. Het enkelvoud van θάλαττα is een mengvorm van beide: nom. en acc. gaan mee met θύρα, gen. en dat. sluiten aan bij τιμή.

mannelijk

nom.	enk.	ὁ	πολίτης	mv.	οἱ	πολίται
acc.		τόν	πολίτην		τούς	πολίτας
gen.		τοῦ	πολίτου		τῶν	πολιτῶν
dat.		τῷ	πολίτῃ		τοῖς	πολίταις
voc.		ὦ	πολίτα		ὦ	πολίται

Tweede verbuiging

mannelijk²

nom.	enk.	ὁ	δοῦλος	mv.	οἱ	δοῦλοι
acc.		τόν	δοῦλον		τούς	δούλους
gen.		τοῦ	δούλου		τῶν	δούλων
dat.		τῷ	δούλῳ		τοῖς	δούλοις
voc.		ὦ	δοῦλε		ὦ	δοῦλοι

onzijdig

nom.	enk.	τὸ	δῶρον	mv.	τὰ	δῶρα
acc.		τὸ	δῶρον		τὰ	δῶρα
gen.		τοῦ	δώρου		τῶν	δώρων
dat.		τῷ	δώρῳ		τοῖς	δώροις
voc.		ὦ	δῶρον		ὦ	δῶρα

¹ In de tabellen wordt de vocatief enkel gegeven als ze niet gelijk is aan de nominatief.

² Een klein aantal substantieven die δοῦλος volgen, zijn vrouwelijk. bv. ἡ ὁδός

2.3 DE EERSTE KLASSE: ADJECTIEVEN

Het model ἀγαθός

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	ἀγαθός	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά
accusatief	ἀγαθόν	ἀγαθήν	ἀγαθόν	ἀγαθούς	ἀγαθάς	ἀγαθά
genitief	ἀγαθοῦ	ἀγαθῆς	ἀγαθοῦ	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν	ἀγαθῶν
datief	ἀγαθῷ	ἀγαθῇ	ἀγαθῷ	ἀγαθοῖς	ἀγαθαῖς	ἀγαθοῖς
vocatief	ἀγαθέ	ἀγαθή	ἀγαθόν	ἀγαθοί	ἀγαθαί	ἀγαθά

Het model νέος

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	νέος	νέα	νέον	νέοι	νέαι	νέα
accusatief	νέον	νέαν	νέον	νέους	νέας	νέα
genitief	νέου	νέας	νέου	νέων	νέων	νέων
datief	νέω	νέα	νέω	νέοις	νέαις	νέοις
vocatief	νέε	νέα	νέον	νέοι	νέαι	νέα

Νέος (met stam op op ι, ε of ρ) wordt verbogen zoals ἀγαθός, maar heeft in het vrouwelijk enkelvoud -α in de plaats van -η.

Opmerkingen

Vele samengestelde adjectieven volgen wel ἀγαθός, maar hebben geen aparte uitgangen in het vrouwelijk. Hun model is ἄδικος, -ος, -ον.

Πολύς (stam: πολλ-) en μέγας (stam: μεγαλ-) volgen de verbuiging van ἀγαθός. Afwijkende vormen zijn:

- de nom. m. enk. (πολύς en μέγας) (cf. paspoort)
- de acc. m. enk. (πολύν en μέγαν)
- nom./acc. o. enk. (πολύ en μέγα) (cf. paspoort)

2.4 DE TWEEDE KLASSE: SUBSTANTIEVEN

De basismodellen

	m./v. enk.	mv.	onz. enk.	mv.
nom.	ῥήτωρ	ῥήτορ-ες	σῶμα	σώματ-α
acc.	ῥήτορ-α	ῥήτορ-ας	σῶμα	σώματ-α
gen.	ῥήτορ-ος	ῥητόρ-ων	σώματ-ος	σωμάτ-ων
dat.	ῥήτορ-ι	ῥήτορ-σι(ν)	σώματ-ι	σώμα-σι(ν)
voc.	ῥήτορ	ῥήτορ-ες	σῶμα	σώματ-α

De nom. enk. van de mannelijke en vrouwelijke substantieven wordt gevormd door:

- ofwel door toevoeging van -σ- bij de stam zoals bij ἔλιπιδ-ς
- ofwel door verlenging van de stamklinker zoals bij ῥήτωρ (stam: ῥητορ-)

Bij de substantieven die het model ῥήτωρ volgen, vraagt de dat. mv. bijzondere aandacht:

- β/π/φ + σι → ψι bv.: ὁ Ἄραψ, Ἄραβος → Ἄραψι
- γ/κ/χ + σι → ξι bv.: ἡ γυνή, γυναικός → γυναιξί
- ν/δ/τ/θ + σ → σι bv.: ὁ φυγάς, φυγάδος → φυγάσι
- ατ/εντ/οντ/υντ + σι → ασι/εισι/ουσι/υσι

verlenging van de klinker na wegvallen van -ντ- voor -σ-

bv.: ὁ ἄρχων, ἄρχοντος → ἄρχουσι

De tweestammige substantieven

nom.	enk.	ὁ ἵππεύς	mv.	οἱ ἵππεῖς
acc.		τὸν ἵππέα		τούς ἵππέας
gen.		τοῦ ἵππέως		τῶν ἵππέων
dat.		τῷ ἵππεΐ		τοῖς ἵππεῦσι(ν)
voc.		ὦ ἵππεῦ		ὦ ἵππεῖς

nom.	enk.	ἡ πόλις	mv.	αἱ πόλεις
acc.		τὴν πόλιν		τάς πόλεις
gen.		τῆς πόλεως		τῶν πόλεων
dat.		τῇ πόλει		ταῖς πόλεσι(ν)
voc.		ὦ πόλι		ὦ πόλεις

De tweestammige substantieven kennen een stamverandering: stam ἵππευ- naast ἵππε-, stam πολι- naast πολε-.

Daarnaast komen enkele contracties voor. De nom. enk. wordt gevormd door toevoeging van -σ- bij de stam.

De contracte substantieven.

nom.	enk.	τὸ ἄνθος	zuivere stam
acc.		τὸ ἄνθος	zuivere stam
gen.		τοῦ ἄνθους	contractie van ἄνθεσ-ος (σ valt uit)
dat.		τῷ ἄνθει	contractie van ἄνθεσ-ι (σ valt uit)

nom.	mv.	τὰ ἄνθη	contractie van ἄνθεσ-α (σ valt uit)
acc.		τὰ ἄνθη	contractie van ἄνθεσ-α (σ valt uit)
gen.		τῶν ἄνθῶν	contractie van ἄνθεσ-ων (σ valt uit)
dat.		τοῖς ἄνθεσι(ν)	contractie van ἄνθεσ-σι (σ valt uit)

2.5 DE TWEEDE KLASSE: ADJECTIEVEN

Het basismodel

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	ἄφρων	ἄφρων	ἄφρον	ἄφρονες	ἄφρονες	ἄφρονα
accusatief	ἄφρονα	ἄφρονα	ἄφρον	ἄφρονας	ἄφρονας	ἄφρονα
genitief	ἄφρονος	ἄφρονος	ἄφρονος	ἄφρόνων	ἄφρόνων	ἄφρόνων
datief	ἄφρονι	ἄφρονι	ἄφρονι	ἄφροσι(v)	ἄφροσι(v)	ἄφροσι(v)
vocatief	ἄφρον	ἄφρον	ἄφρον	ἄφρονες	ἄφρονες	ἄφρονα

De contracte adjectieven

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	ἀληθής	ἀληθής	ἀληθές	ἀληθεῖς	ἀληθεῖς	ἀληθῆ
accusatief	ἀληθῆ	ἀληθῆ	ἀληθές	ἀληθεῖς	ἀληθεῖς	ἀληθῆ
genitief	ἀληθοῦς	ἀληθοῦς	ἀληθοῦς	ἀληθῶν	ἀληθῶν	ἀληθῶν
datief	ἀληθεῖ	ἀληθεῖ	ἀληθεῖ	ἀληθέσι(v)	ἀληθέσι(v)	ἀληθέσι(v)
vocatief	ἀληθές	ἀληθές	ἀληθές	ἀληθεῖς	ἀληθεῖς	ἀληθῆ

De nom. m./v. enk. van ἄφρων en van ἀληθής wordt gevormd door verlenging van de stamklinker.

De nom. o. enk. van ἄφρων en van ἀληθής wordt gevormd door de zuivere stam.

2.6 DE GEMENGDE KLASSE: ADJECTIEVEN

Het actieve participium presens

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	λύ-ων	λύ-ουσα	λύ-ον	λύ-οντες	λύ-ουσαι	λύ-οντα
accusatief	λύ-οντα	λύ-ουσας	λύ-ον	λύ-οντας	λυ-ούσας	λύ-οντα
genitief	λύ-οντος	λυ-ούσης	λύ-οντος	λυ-όντων	λυ-ουσῶν	λυ-όντων
datief	λύ-οντι	λυ-ούση	λύ-οντι	λύ-ουσι(v)	λυ-ούσαις	λύ-ουσι(v)

De nom./acc. o. enk. wordt gevormd door de zuivere stam: λυοντ- (eind-τ valt weg).

De nom. m. enk. wordt gevormd door verlenging van de stamklinker (eind-τ valt weg).

De nom. v. enk. komt van stam + σα: λυοντ-σα (-ντ-valt uit voor -σ-, verlenging tot -ου-).

De dat. m./o. mv. komt van stam + σι: λυοντ-σι (-ντ-valt uit voor -σ-, verlenging tot -ου-).

Πᾶς en zijn samenstellingen

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	πάντες	πᾶσαι	πάντα
accusatief	πάντα	πᾶσαν	πᾶν	πάντας	πάσας	πάντα
genitief	παντός	πάσης	παντός	πάντων	πασῶν	πάντων
datief	παντί	πάσῃ	παντί	πᾶσι(v)	πάσαις	πᾶσι(v)

Het telwoord εἷς en zijn samenstelling οὐδεῖς

	enk.		
	m.	v.	o.
nominatief	εἷς	μία	ἓν
accusatief	ἕνα	μίαν	ἓν
genitief	ἑνός	μιᾶς	ἑνός
datief	ἐνί	μιᾶ	ἐνί

	enk.		
	m.	v.	o.
nominatief	οὐδεῖς	οὐδεμία	οὐδέν
accusatief	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδέν
genitief	οὐδενός	οὐδεμιᾶς	οὐδενός
datief	οὐδενί	οὐδεμιᾶ	οὐδενί

Het model ἡδύς

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	ἡδύς	ἡδεῖα	ἡδύ	ἡδεῖς	ἡδεῖαι	ἡδέα
accusatief	ἡδύν	ἡδεῖαν	ἡδύ	ἡδεῖς	ἡδεῖας	ἡδέα
genitief	ἡδέος	ἡδεῖας	ἡδέος	ἡδέων	ἡδεῖων	ἡδέων
datief	ἡδεῖ	ἡδεῖα	ἡδεῖ	ἡδέσι(v)	ἡδεῖαις	ἡδέσι(v)

2.7 DE TRAPPEN VAN VERGELIJKING VAN ADJECTIEVEN

Vorming

stellende trap	comparatief	superlatief
adjectief zoals in de woordenlijst	stam van adjectief (eventueel gewijzigd) + -τερος, -α, -ον verbogen zoals νέος, -α, -ον	stam van adjectief (eventueel gewijzigd) + -τατος, -η, -ον verbogen zoals ἀγαθός, -η, -ον
bv. μικρός ἄξιος εὐδαίμων ἀληθής βαρύς	μικρότερος ἀξιώτερος εὐδαιμονέστερος ἀληθέστερος βαρύτερος	μικρότατος ἀξιώτατος εὐδαιμονέστατος ἀληθέστατος βαρύτατος
	onregelmatige comparatief op -(ι)ων, -(ι)ων, -(ι)ον verbogen zoals ἄφρων, -ων, -ον	onregelmatige superlatief op -ιστος, -η, -ον verbogen zoals ἀγαθός, -η, -ον
o.a. ἀγαθός κακός καλός μέγας ὀλίγος πολὺς	ἀμείνων βελτίων κρείττων κακίων ἥττων καλλίων μείζων ἐλάττων πλείων	ἄριστος βέλτιστος κράτιστος κάκιστος ἥκιστος κάλλιστος μέγιστος ἐλάχιστος πλεῖστος

Betekenis en gebruik

De **comparatief** wordt ofwel weergegeven met

- ...-er dan... (in een vergelijking), ofwel met
- nogal..., al te..., tamelijk...

Wanneer de comparatief in een vergelijking wordt gebruikt, wordt de functie van het tweede lid van de vergelijking (met de rol 'vergelijking/ongelijkheid') als volgt geconstrueerd:

- ofwel ἤ + tweede lid in dezelfde naamval als eerste lid;
 bv. Κρείττονές εἰσιν ἢ οἱ πολέμιοι.
- ofwel zonder ἤ, in de genitief.
 bv. Κρείττονές εἰσιν τῶν πολεμίων.

De weergave van de **superlatief** verschilt naargelang er een lidwoord bij staat of niet.

- met lidwoord: *de/het ...ste*
 In dat geval staat er ook dikwijls een genitief bij met de functie van BVB en de rol 'geheel'.
 bv. ὁ μικρότατος τῶν πολεμίων
- zonder lidwoord: *zeer ...*
 bv. Μικρότατός ἐστιν.

3. HET VOORNAAMWOORD

3.1 PERSOONLIJKE EN BEZITTELIJKE VOORNAAMWOORDEN

3.1.1 Het niet-reflexieve persoonlijke voornaamwoord (= zelfstandig)

eerste persoon

nom.	enk.	ἐγώ	ik	mv.	ἡμεῖς	wij
acc.		ἐμέ, με	mij, me		ἡμᾶς	ons
gen.		ἐμοῦ, μου	van mij; mijn		ἡμῶν	van ons; onze
dat.		ἐμοί, μοι	aan (...) mij, me		ἡμῖν	aan (...) ons

tweede persoon

nom.	enk.	σύ	jij, je, u	mv.	ὑμεῖς	jullie, u
acc.		σέ, σε	jou, je, u		ὑμᾶς	jullie, u
gen.		σοῦ, σου	van jou,u; jouw		ὑμῶν	van jullie, u; jullie
dat.		σοῖ, σοι	aan (...) jou; u		ὑμῖν	aan (...) jullie, u

derde persoon

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nom.	-	-	-	hij	zij	het
acc.	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό	hem	haar	het
gen.	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ	van hem; zijn	van haar; haar	ervan; zijn
dat.	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ	aan (...) hem	aan (...) haar	eraan (...)

	mv.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nom.	-	-	-	zij, ze	zij, ze	ze
acc.	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά	hen, ze	hen, ze	ze
gen.	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν	van hen; hun	van hen; hun	ervan; hun
dat.	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς	aan (...) hen	aan (...) hen	eraan (...)

In de nominatief wordt het persoonlijke voornaamwoord alleen gebruikt in geval van nadruk.

Om met nadruk het onderwerp in de derde persoon te vermelden (bv. *dié daar, niet ik*), doet het Grieks een beroep op een aanwijzend voornaamwoord, omdat αὐτός in de nominatief niet gebruikt wordt als persoonlijk voornaamwoord.

3.1.2 Het reflexieve persoonlijke voornaamwoord (= zelfstandig)

enkelvoud	1 ^e pers.	2 ^e pers.	3 ^e pers.
	<i>me, mezelf</i>	<i>je, jezelf</i>	<i>zich, zichzelf</i>
accusatief	ἐμαυτόν, ἤν	σ(ε)αυτόν, ἤν	ἐαυτόν, ἤν of αὐτόν, ἤν
genitief	ἐμαυτοῦ, ἧς	σ(ε)αυτοῦ, ἧς	ἐαυτοῦ, ἧς of αὐτοῦ, ἧς
datief	ἐμαυτῶ, ἧ	σ(ε)αυτῶ, ἧ	ἐαυτῶ, ἧ of αὐτῶ, ἧ

meervoud	1 ^e pers.	2 ^e pers.	3 ^e pers.
	<i>ons, onszelf</i>	<i>jullie, jullie zelf</i>	<i>zich, zichzelf</i>
accusatief	ἡμᾶς αὐτούς, ἄς	ὕμᾶς αὐτούς, ἄς	ἐαυτούς, ἄς of αὐτούς, ἄς
genitief	ἡμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν	ἐαυτῶν, ῶν of αὐτῶν, ῶν
datief	ἡμῖν αὐτοῖς, αἷς	ὕμῖν αὐτοῖς, αἷς	ἐαυτοῖς, αἷς of αὐτοῖς, αἷς

3.1.3 Het bezittelijke voornaamwoord (= bijvoeglijk)

ἐμός, η, ον	= mijn	ἡμέτερος, α, ον	= onze, ons
σός, η, ον	= jouw	ὕμέτερος, α, ον	= jullie, uw

3.1.4 Het gebruik van αὐτός: samenvatting

na lidwoord:	bijv. of zelfst.	“dezelfde, hetzelfde”	bv.	ὁ αὐτὸς (ἄνθρωπος) = dezelfde (man)
niet na lidwoord:	bijvoeglijk zelfstandig in acc., gen., dat.:	“zelf”	bv.	αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος = de man zelf gebruikt als pers. vnw. voor de 3 ^{de} persoon.

3.2 VRAGENDE, AANWIJZENDE, BETREKKELIJKE EN ONBEPAALED VNW.

3.2.1 Overzicht

vragend		aanwijzend	betrekkelijk		onbepaald
direct	indirect		bepaald	onbepaald	
τίς; = wie?	ὅστις = wie ... τίς = wie ...	ὅδε = deze οὗτος = die ἐκεῖνος = die	ὅς = ... die	ὅστις = al wie	τις = iemand

Zowel naar vorm als naar betekenis staan ze nauw in verband met elkaar.

Daarom noemt men ze ook: de **correlatieve voornaamwoorden**.

Hun verbuiging en gebruik vind je op de volgende bladzijden.

Een aparte groep vormen de volgende **correlatieve adjectieven van kwaliteit en kwantiteit**.

vragend		aanwijzend		betrekkelijk	
ποῖος;	= hoedanig?	τοιόσδε	= zodanig	οἷος	= (zodanig) als
πόσος;	= hoe groot?	τοιούτος	= zodanig	ὅσος	= (zo groot) als
πόσοι;	= hoeveel?	τοσοῦτος	= zo groot	ὅσοι	= (zoveel) als
		τοσοῦτοι	= zoveel		

Τοῖσδε wordt verbogen zoals ὅδε. Meestal verwijst het naar wat onmiddellijk volgt.

bv. ποιεῖ τοιάδε ... = hij handelt als volgt ...

Τοιούτος en τοσοῦτος / τοσοῦτοι worden verbogen zoals οὗτος, maar dan zonder de begin-τ.

In tegenstelling tot τοῖσδε verwijst τοιούτος meestal naar wat voorafging.

bv? τοιαῦτα ἔλεγε = dat waren zo ongeveer zijn woorden

Alle overige correlatieve adjectieven worden verbogen zoals ἀγαθός en νέος.

3.2.2 Vragende voornaamwoorden

Direct vragend: τίς = wie?, wat? welk?
 πότερος = wie van beide? wat van beide? welke van beide?

De verbuiging van τίς:

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	τίς	τίς	τί	τίνες	τίνες	τίνα
accusatief	τίνα	τίνα	τί	τίνας	τίνας	τίνα
genitief	τίνος	τίνος	τίνος	τίνων	τίνων	τίνων
datief	τίνι	τίνι	τίνι	τίσι(ν)	τίσι(ν)	τίσι(ν)

Indirect vragend: τίς of ὅστις = wie, wat welk
 ὁπότερος, α, ον = wie van beide, wat van beide welke van beide

De verbuiging van ὅστις = het betrekkelijke ὅς + het onbepaalde τίς:

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	ὅστις	ἥτις	ὅ τι	οἵτινες	αἵτινες	ἅττα (!)
accusatief	ὄντινα	ἦντινα	ὅ τι	οὗστινας	ἄστινας	ἅττα (!)
genitief	ὄτου (!)	ἦστινος	ὄτου (!)	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
datief	ὄτῳ (!)	ἦτινι	ὄτῳ (!)	οἴσισι(ν)	αἴσισι(ν)	οἴσισι(ν)

3.2.3 Aanwijzende en verwijzende voornaamwoorden

De verbuiging van ὅδε = lidwoord + -δε

De verbuiging van οὗτος:

	enk.			mv.		
	m.	v.	o.	m.	v.	o.
nominatief	οὗτος	αὕτη	τούτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
accusatief	τούτον	ταύτην	τούτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
genitief	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	τούτων	τούτων
datief	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις

Merk op: οὗτος begint met een spiritus asper of een τ- zoals het lidwoord.

οὗτος heeft de tweeklank -au- in de eerste lettergreep als de tweede lettergreep een -η- of een -α- bevat.

De verbuiging van ἐκεῖνος: zoals ἀγαθός, maar met nom./acc. o. enk. op -ο.

Betekenis van de aanwijzende en verwijzende voornaamwoorden

aanwijzende betekenis:	ὁδε	= deze hier (bij mij)
	οὗτος	= die daar (bij jou)
	ἐκεῖνος	= die daar (bij hem)
verwijzende betekenis:	ὁδε	verwijst naar wat onmiddellijk volgt bv. ἔλεγε τάδε· “...”
	οὗτος	verwijst naar wat onmiddellijk voorafgaat bv. “...” Ταῦτα ἔλεγε
	οὗτος	verwijst naar datgene waarover de tekst gaat
	ἐκεῖνος	verwijst naar wat erbij gehaald wordt, ter vergelijking of als tegenstelling
	οὗτος	kan bovendien, als antecedent, binnen de zin verwijzen naar een betrekkelijk voornaamwoord.

3.2.4 Betrekkelijke voornaamwoorden

Bepaald betrekkelijk: ὅς = ..., die

verbuiging:

	enk.			mv.			Merk op: Het betrekkelijk vnw. heeft enkele overlappende vormen met het lidwoord: ὁ, ἡ, οἱ, αἱ Toch kun je het onderscheid zien: bij het lidw. hebben die vormen geen accent.
	m.	v.	o.	m.	v.	o.	
nominatief	ὅς	ἡ	ὅ	οἱ	αἱ	ἃ	
accusatief	ὄν	ἦν	ὄ	οὓς	ἄς	ἄ	
genitief	οὗ	ἧς	οὔ	ῶν	ῶν	ῶν	
datief	ῷ	ῆ	ῷ	οῖς	αῖς	οῖς	

gebruik: geslacht en getal worden bepaald door het antecedent; naamval wordt bepaald door de functie in de betrekkelijke zin.

Onbepaald betrekkelijk: ὅστις = al wie, wie ook

verbuiging: zoals het indirect vragend voornaamwoord (zie p.14)

gebruik: het onbepaald betrekkelijk voornaamwoord heeft geen antecedent.

3.2.5 Onbepaalde voornaamwoorden en adjectieven

τις = iemand (zelfstandig), een of ander ... (bijvoeglijk)

De verbuiging van het onbepaalde τις is gelijk aan die van het vragende τίς (zie p.14), maar het onbepaalde τις heeft nooit een accent op de eerste lettergreep.

Tot de **onbepaalde adjectieven** worden gerekend:

ἕκαστος, η, ον	ieder, elk	verbogen zoals ἀγαθός
ἄλλος, η, ο	(een) ander	verbogen zoals ἀγαθός
ἕτερος, α, ον	een van beiden	verbogen zoals νέος
(ὁ) ἕτερος (μεν) ... (ὁ) ἕτερος (δέ)	de een ... de ander	
οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν	niemand	verbogen zoals εἷς
πάντες, πᾶσαι, πάντα	alle(n)	

4. HET BIJWOORD

4.1 BIJWOORDEN AFGELEID VAN ADJECTIEVEN

Het bijwoord is een onveranderlijk woord dat een **werkwoord**, een **adjectief** of een ander **bijwoord** bepaalt.

De bijwoorden die gebouwd zijn op basis van adjectieven, eindigen op -ως. Die vorm bekom je door de uitgang -ων van de genitief meervoud te vervangen door -ως. Deze bijwoorden hebben dezelfde betekenis als het adjectief waarvan ze afgeleid zijn.

bv. ἄδικος, ος, ον gen. mv.: ἀδίκων bijwoord: ἀδίκως
 Πράττουσιν ἀδίκως. Ze handelen onrechtvaardig.

De **comparatief** van dergelijke bijwoorden is gelijk aan de acc. o. enk. van de comparatief van het overeenkomstige adjectief.

bv. Πράττουσιν ἀδικώτερον. Ze handelen onrechtvaardiger.

De **superlatief** van dergelijke bijwoorden is gelijk aan de acc. o. mv. van de superlatief van het overeenkomstige adjectief.

bv. Πράττουσιν ἀδικώτατα. Ze handelen zeer onrechtvaardig.

4.2 CORRELATIEVE BIJWOORDEN

	vragend		aanwijzend	betrekkelijk		onbepaald
	direct	indirect		bepaald	onbepaald	
wijze	πῶς; hoe?	ὅπως hoe	ὧδε / οὕτως zo	ὧς ..., als	ὅπως hoe ook	πῶς op een of andere wijze
tijd	πότε; wanneer?	ὅποτε wanneer	τότε toen	ὅτε ..., wanneer	ὅποτε wanneer ook	ποτε eens, ooit
plaats	πόθεν; vanwaar?	ὅπόθεν vanwaar	ἐνθάδε / ἐνταῦθεν vanhier / vandaar	ὅθεν ..., vanwaar	ὅπόθεν vanwaar ook	ποθεν ergens vandaan
	ποῦ; waar?	ὅπου waar	ἐνθάδε / ἐνταῦθα / ἐκεῖ hier / daar / daar	οὗ ..., waar	ὅπου waar ook	που ergens
	ποῦ; waarheen?	ὅποι waarheen	ἐνθάδε / ἐνταῦθα / ἐκεῖ hierheen / daarheen	οἷ ..., waarheen	ὅποι waarheen ook	ποι ergens heen

Let op de beginletters: **πο-** (met accent) is vragend, **πο-** (zonder accent) is onbepaald, **ὄπο-** is indirect vragend of onbepaald betrekkelijk.

Let op de suffixen: **-ως** voor wijze, **-οτε** voor tijd, **-θεν** voor de plaats waarvandaan, **-ου** voor de plaats waar, **-οι** voor de plaats waarheen.

De cursief aangegeven vormen kun je aan de hand van die kenmerken gemakkelijk zelf afleiden.

5. HET WERKWOORD

5.1 HET AUGMENT: SYLLABISCH EN TEMPOREEL

Bij werkwoorden die met een medeklinker beginnen, zorgt de toevoeging van het augment voor een extra lettergreep of syllabe. Daarom spreken we van een **syllabisch** augment, bv. ἔ-λυ-ον.

Bij werkwoorden die met een klinker beginnen, doet zich een verlenging voor van de beginklinker. Dit leidt niet tot een extra lettergreep. We spreken dan ook niet van een syllabisch augment, maar van een **temporeel** augment. Hoe ziet zo'n verlening eruit?

α, ε, η	wordt	η	ο, ω	wordt	ω	ι	blijft	ι
αι, ει	wordt	η	οι	wordt	ω	υ	blijft	υ
αυ, ευ	wordt	ηυ						

Maar: εἶχον van ἔχειν (ik had), ἐώρων van ὀράω (ik zag)

Samengestelde werkwoorden krijgen het augment tussen het voorvoegsel en de eigenlijke stam.

bv. εἰσ-ῆγον van εἰσ-άγειν (ik voerde naar)

De meeste voorvoegsels ondergaan wel een verandering:

- als de laatste letter een klinker is, valt die weg
bv. ἀπ-έ-βαλλον van ἀπο-βάλλειν (ik wierp weg)
- maar er zijn ook andere verschijnselen, zoals:
bv. περι-έ-μενον van περι-μένειν (ik wachtte af)
προύβαινον van προ-βαίνειν (ik trad naar voren)

5.2 MEDIALE FORM EN DEPONENTE WERKWOORDEN

Naast het actief en het passief heeft een Grieks werkwoord ook een derde vorm: de mediale vorm of kortweg het medium. Het medium staat tussen het actief en het passief in – vandaar ook de naam. In het presens ziet het eruit als het passief, maar de betekenis van die mediale vorm benadert die van het actief.

Werkwoorden die hun actieve vorm “aflegden” (de-ponere), omdat de betekenis van hun mediale vorm meer en meer gelijk werd aan die van het actief, noemen we deponente werkwoorden of kortweg deponentia. Hun mediale vormen zien er uit als het passief, maar ze hebben een louter actieve betekenis. De woordenlijst zet je op weg.

bv.	βούλεσθαι	= willen
	γίνεσθαι	= ontstaan, gebeuren
	ἀποκρίνεσθαι	= antwoorden

Een deponent werkwoord determineren we als volgt:

bv.	εὔχομαι	= van εὔχεσθαι, <i>wensen</i> ; M. ind. pres. 1 enk.
	αἰσθάνεσθαι	= van αἰσθάνεσθαι, <i>merken</i> ; M. inf. pres.

Door hun actieve betekenis krijgen deponente werkwoorden ook een imperatief.

bv.	μάχεσθαι	imper. enk.: μάχου
		imper. mv.: μάχεσθε

Bij een deponent werkwoord kan een (lijdend) voorwerp staan, maar is een handelende persoon uitgesloten; bij een passieve werkwoordsvorm kan een handelende persoon staan, maar is een (lijdend) voorwerp uitgesloten.

5.4 THEMATISCHE WERKWOORDEN: CONTRACTA VOLGENS τιμᾶν

actief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. τιμῶ 2 enk. τιμᾶς 3 enk. τιμᾶ 1 mv. τιμῶμεν 2 mv. τιμᾶτε 3 mv. τιμῶσι(v)	enk. τίμα mv. τιμᾶτε	τιμᾶν	m. τιμῶν τιμῶντος v. τιμῶσα τιμώσης o. τιμῶν τιμῶντος
	imperfectum	1 enk. ἐτίμων 2 enk. ἐτίμας 3 enk. ἐτίμα 1 mv. ἐτιμῶμεν 2 mv. ἐτιμᾶτε 3 mv. ἐτίμων			

mediaal en passief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. τιμῶμαι 2 enk. τιμᾶ 3 enk. τιμᾶται 1 mv. τιμῶμεθα 2 mv. τιμᾶσθε 3 mv. τιμῶνται	enk. τιμῶ mv. τιμᾶσθε	τιμᾶσθαι	m. τιμώμενος τιμωμένου v. τιμωμένη τιμωμένης o. τιμώμενον τιμωμένου
	imperfectum	1 enk. ἐτιμώμην 2 enk. ἐτιμῶ 3 enk. ἐτιμᾶτο 1 mv. ἐτιμώμεθα 2 mv. ἐτιμᾶσθε 3 mv. ἐτιμῶντο			

Contractieregels:

De eindklinker van de stam versmelt met de bindklinkers die erop volgen. Dat gebeurt als volgt:

α + ο-klank = ω

α + ε-klank = α

ι wordt iota subscriptum

N.B. Bij ζῆν, leven, en χρῆσθαι, gebruiken, gaat de stam niet uit op -α, maar op -η. Deze werkwoorden worden vervoegd zoals τιμᾶν, maar overal waar τιμᾶν een -α heeft, verschijnt hier een -η.

5.5 THEMATISCHE WERKWOORDEN: CONTRACTA VOLGENS ποιεῖν

actief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. ποιῶ 2 enk. ποιεῖς 3 enk. ποιεῖ 1 mv. ποιούμεν 2 mv. ποιεῖτε 3 mv. ποιούσι(ν)	enk. ποίει mv. ποιεῖτε	ποιεῖν	m. ποιῶν ποιοῦντος v. ποιούσα ποιούσης o. ποιούν ποιοῦντος
	imperfectum	1 enk. ἐποίουν 2 enk. ἐποίεις 3 enk. ἐποίει 1 mv. ἐποιοῦμεν 2 mv. ἐποιεῖτε 3 mv. ἐποίουν			

mediaal en passief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. ποιούμαι 2 enk. ποιῆ 3 enk. ποιεῖται 1 mv. ποιούμεθα 2 mv. ποιεῖσθε 3 mv. ποιούνται	enk. ποιοῦ mv. ποιεῖσθε	ποιεῖσθαι	m. ποιούμενος ποιουμένου v. ποιουμένη ποιουμένης o. ποιούμενον ποιουμένου
	imperfectum	1 enk. ἐποιούμην 2 enk. ἐποιοῦ 3 enk. ἐποιεῖτο 1 mv. ἐποιούμεθα 2 mv. ἐποιεῖσθε 3 mv. ἐποιοῦντο			

Contractieregels:

De eindklinker van de stam versmelt met de bindklinkers die erop volgen. Dat gebeurt als volgt:

ε + ε = ει

ε + ο = ου

ε + andere klank = andere klank

N.B. Als de stam slechts uit één lettergreep bestaat, is er wel een contractie met ε(ι), maar niet met de andere bindklinkers.

bv. δέομαι, δέη, δεῖται, δεόμεθα, δεῖσθε, δέονται

5.6 ATHEMATISCHE WERKWOORDEN

5.6.1 Opmerkingen bij de athematische werkwoorden

Bij de athematische werkwoorden is er in presens en imperfectum geen bindklinker (= themavocaal). Vandaar de benaming.

1. Opbouw van deze werkwoorden:

Bestanddelen van de indicatief presens:	stam	+ primaire uitgangen
Bestanddelen van de indicatief imperfectum:	augment + stam	+ secundaire uitgangen
De actieve primaire uitgangen zijn:	-μι, -ς, -σι(ν)	-μεν, -τε, -ασι(ν)
De actieve secundaire uitgangen zijn:	-ν, -ς, -	-μεν, -τε, -σαν
De mediaal-passieve primaire uitgangen zijn:	-μαι, -σαι, -ται	-μεθα, -σθε, -νται
De mediaal-passieve secundaire uitgangen zijn:	-μην, -σο, -το	-μεθα, -σθε, -ντο

2. In het presens en imperfectum hebben de athematische werkwoorden twee stammen: een lange en een korte stam.

De lange stam wordt alleen gebruikt in de actieve indicatief enkelvoud.

- de twee stammen van διδόναι zijn: διδο- en διδω-
- de twee stammen van ιστάναι zijn: ιστα- en ιστη-
- de twee stammen van τιθέναι zijn: τιθε- en τιθη-
- de twee stammen van ιέναι zijn: ιε- en ιη-
- de twee stammen van δεικνύναι zijn: δεικνυ- en δεικνυ-

3. De A. ind. pres. 3 mv. ἰσῶσι(ν) is een samentrekking van ἰστα-ασι(ν).

De A. ind. pres. 3 mv. ἰᾶσι(ν) is een samentrekking van ἰα-ασι(ν).

Zo'n contractie doet zich niet voor bij τιθέναι, διδόναι en δεικνύναι. Daar krijgen we τιθέασι(ν), διδόασι(ν), δεικνύασι(ν).

4. Het actief participium presens van ιστάναι wordt gevormd en verbogen zoals πᾶς, πᾶσα, πᾶν (stam παντ-).

Bij διδόναι wordt dit:	διδούς, διδοῦσα, διδόν	(stam: διδοντ-).
Bij τιθέναι wordt dit:	τιθείς, τιθειῖσα, τιθέν	(stam: τιθεντ-).
Bij ιέναι wordt dit:	ιείς, ιειῖσα, ιέν	(stam: ιεντ-).
Bij δεικνύναι wordt dit:	δεικνύς, δεικνῦσα, δεικνύν	(stam: δεικνυντ-).

5. Bij het imperfectum van ιστάναι en ιέναι is het augment opgegaan in de beginklinker van de stam. Bij τιθέναι, διδόναι en δεικνύναι is dit augment wel zichtbaar. Daar krijgen we ἐ-τίθη-ν, ἐ-δίδου-ν, ἐ-δεικνυ-ν.

6. De deponente werkwoorden δύνασθαι (kunnen) en ἐπίστασθαι (kunnen, weten) worden vervoegd zoals ἴστασθαι.

5.6.2 Athematische werkwoorden volgens het model *διδόναι, geven*

actief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. δίδωμι 2 enk. δίδως 3 enk. δίδωσι(ν) 1 mv. δίδομεν 2 mv. δίδοτε 3 mv. διδόασι(ν)	enk. δίδου mv. δίδοτε	διδόναι	m. διδούς διδόντος v. διδοῦσα διδούσης o. διδόν διδόντος
	imperfectum	1 enk. ἐδίδουν 2 enk. ἐδίδους 3 enk. ἐδίδου 1 mv. ἐδίδομεν 2 mv. ἐδίδοτε 3 mv. ἐδίδοσαν			

mediaal en passief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. δίδομαι 2 enk. δίδοσαι 3 enk. δίδοται 1 mv. διδόμεθα 2 mv. δίδοσθε 3 mv. δίδονται	enk. δίδοσο mv. δίδοσθε	δίδοσθαι	m. διδόμενος διδομένου v. διδομένη διδομένης o. διδόμενον διδομένου
	imperfectum	1 enk. ἐδιδόμην 2 enk. ἐδίδοσο 3 enk. ἐδίδοτο 1 mv. ἐδιδόμεθα 2 mv. ἐδίδοσθε 3 mv. ἐδίδοντο			

5.6.3 Athematische werkwoorden volgens het model *ιστάναι, stellen*

actief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. ἴστημι 2 enk. ἴστης 3 enk. ἴστησι(ν) 1 mv. ἵσταμεν 2 mv. ἵστατε 3 mv. ἱστάσι(ν)	enk. ἴστη mv. ἵστατε	ιστάναι	m. ιστάς ιστάντος v. ιστᾶσα ιστάσης o. ιστάν ιστάντος
	imperfectum	1 enk. ἴσθην 2 enk. ἴστης 3 enk. ἴστη 1 mv. ἵσταμεν 2 mv. ἵστατε 3 mv. ἵστασαν			

mediaal en passief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. ἵσταμαι 2 enk. ἵστασαι 3 enk. ἵσταται 1 mv. ἱστάμεθα 2 mv. ἵστασθε 3 mv. ἵστανται	enk. ἵτασο mv. ἵτασθε	ἵτασθαι	m. ιστάμενος ισταμένου v. ισταμένη ισταμένης o. ιστάμενον ισταμένου
	imperfectum	1 enk. ιστάμην 2 enk. ἵτασο 3 enk. ἵτατο 1 mv. ιστάμεθα 2 mv. ἵτασθε 3 mv. ἵσαντο			

Ook φάναι, *zeggen*, wordt vervoegd zoals *ιστάναι*.

5.6.4 Athematische werkwoorden volgens het model τιθέναι, *leggen*

actief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. τίθημι 2 enk. τίθης 3 enk. τίθησι(ν) 1 mv. τίθεμεν 2 mv. τίθετε 3 mv. τιθέασι(ν)	enk. τίθει mv. τίθετε	τιθέναι	m. τιθείς τιθέντος v. τιθεῖσα τιθείσης o. τιθέν τιθέντος
	imperfectum	1 enk. ἐτίθην 2 enk. ἐτίθεις 3 enk. ἐτίθει 1 mv. ἐτίθεμεν 2 mv. ἐτίθετε 3 mv. ἐτίθεσαν			

mediaal en passief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. τίθεμαι 2 enk. τίθεσαι 3 enk. τίθεται 1 mv. τιθέμεθα 2 mv. τίθεσθε 3 mv. τίθενται	enk. τίθεσο mv. τίθεσθε	τίθεσθαι	m. τιθέμενος τιθεμένου v. τιθεμένη τιθεμένης o. τιθέμενον τιθεμένου
	imperfectum	1 enk. ἐτιθέμην 2 enk. ἐτίθεσο 3 enk. ἐτίθετο 1 mv. ἐτιθέμεθα 2 mv. ἐτίθεσθε 3 mv. ἐτίθεντο			

5.6.5 Athematische werkwoorden volgens het model *ἵεσθαι, zenden*

actief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. ἴημι 2 enk. ἴης 3 enk. ἴησι(ν) 1 mv. ἴμεν 2 mv. ἴετε 3 mv. ἴασι(ν)	enk. ἴει mv. ἴετε	ἵεσθαι	m. ἰεῖς ἰέντος v. ἰεῖσα ἰείσης o. ἰέν ἰέντος
	imperfectum	1 enk. ἴειν 2 enk. ἴεις 3 enk. ἴει 1 mv. ἴμεν 2 mv. ἴετε 3 mv. ἴεσαν			

mediaal en passief		indicatief	imperatief	infinitief	participium
	presens	1 enk. ἴεμαι 2 enk. ἴεσαι 3 enk. ἴεται 1 mv. ἰέμεθα 2 mv. ἴεσθε 3 mv. ἴενται	enk. ἴεσο mv. ἴεσθε	ἴεσθαι	m. ἰέμενος ἰεμένου v. ἰεμένη ἰεμένης o. ἰέμενον ἰεμένου
	imperfectum	1 enk. ἰέμην 2 enk. ἴεσο 3 enk. ἴετο 1 mv. ἰέμεθα 2 mv. ἴεσθε 3 mv. ἴεντο			

5.6.6 Athematische werkwoorden volgens het model δεικνύναι, *tonen*

actief	indicatief	imperatief	infinitief	participium
presens	1 enk. δείκνυμι 2 enk. δείκνυς 3 enk. δείκνυσι(ν) 1 mv. δείκνυμεν 2 mv. δείκνυτε 3 mv. δεικνύασι(ν)	enk. δείκνυ mv. δείκνυτε	δεικνύναι	m. δεικνύς δεικνύντος v. δεικνύσα δεικνύσης o. δεικνύν δεικνύντος
imperfectum	1 enk. ἐδείκνυν 2 enk. ἐδείκνυς 3 enk. ἐδείκνυ 1 mv. ἐδείκνυμεν 2 mv. ἐδείκνυτε 3 mv. ἐδείκνυσαν			

mediaal en passief	indicatief	imperatief	infinitief	participium
presens	1 enk. δείκνυμαι 2 enk. δείκνυσαι 3 enk. δείκνυται 1 mv. δεικνύμεθα 2 mv. δείκνυσθε 3 mv. δείκνυνται	enk. δείκνυσο mv. δείκνυσθε	δείκνυσθαι	m. δεικνύμενος δεικνυμένου v. δεικνυμένη δεικνυμένης o. δεικνύμενον δεικνυμένου
imperfectum	1 enk. ἐδεικνύμην 2 enk. ἐδείκνυσο 3 enk. ἐδείκνυτο 1 mv. ἐδεικνύμεθα 2 mv. ἐδείκνυσθε 3 mv. ἐδείκνυντο			

5.7 TWEE ONREGELMATIGE WERKWOORDEN

5.7.1 εἶναι, zijn

	indicatief	imperatief	infinitief	participium
presens	1 enk. εἰμί 2 enk. εἶ 3 enk. ἐστί(ν) 1 mv. ἐσμέν 2 mv. ἐστέ 3 mv. εἰσί(ν)	enk. ἴσθι mv. ἔστε	εἶναι	m. ὄν ὄντος v. οὖσα οὔσης o. ὄν ὄντος
imperfectum	1 enk. ἦν 2 enk. ἦσθα 3 enk. ἦν 1 mv. ἦμεν 2 mv. ἦτε 3 mv. ἦσαν			

5.7.2 ἰέναι, gaan

	indicatief	imperatief	infinitief	participium
presens	1 enk. ἔρχομαι 2 enk. ἔρχη 3 enk. ἔρχεται 1 mv. ἐρχόμεθα 2 mv. ἔρχεσθε 3 mv. ἔρχονται	enk. ἴθι mv. ἴτε	ἰέναι	m. ἰών ἰόντος v. ἰοῦσα ἰούσης o. ἰόν ἰόντος

6. HET GEBRUIK VAN DE NAAMVALLEN

Een 'zin' kunnen we definiëren als 'een syntactisch geheel dat bestaat uit een gezegde met zijn noodzakelijke en niet-noodzakelijke zinsdelen'.

Of het zinsdeel van het gezegde nog noodzakelijke aanvullingen krijgt en hoeveel, hangt af van de betekenis van dat gezegde.

Zo heeft 'sneeuwen' geen verdere aanvulling nodig: 'Het sneeuwt.' is een correcte zin (daarbij is 'het' een 'loos onderwerp' want dat woord kan niet door een substantief vervangen worden).

Maar een werkwoord als 'jodelen' vraagt om een onderwerp, 'verdienen' om een onderwerp en een lijdend voorwerp en 'geven' om een onderwerp, een lijdend voorwerp én een meewerkend voorwerp.

Afhankelijk van het aantal bepalingen bij het gezegde spreken we van '0-valentie', '1-valentie', '2-valentie' of '3-valentie'.

GEZEGDE: werkwoordelijk gezegde					
naamwoordelijk gezegde (= koppelwerkwoord + NDgez ¹)					
+ noodzakelijke zinsdelen				+ niet-noodzakelijke zinsdelen	
1	2	3	4	1	2
OND	LV	MV	BvG	BvG	BWB

¹ Het NDgez (= naamwoordelijk deel van het naamwoordelijk gezegde) is een zinsdeelstuk (nl. deel van het NWG) dat congrueert met het onderwerp.

vorm / naamval	functie	rol	vertaalwoord
nominatief	onderwerp	(handelend of lijdend)	
	NDgez		
accusatief acc. na vz.	lijdend voorwerp	(lijdend)	
	bijwoordelijke bepaling		
genitief gen. na vz.	bijvoeglijke bepaling*		van
	voorwerp (bv. bij βασιλεύειν)	(lijdend)	
	voorwerp (bij comparatief)	vergelijking/ongelijkheid	
	bijwoordelijke bepaling		
datief dat. na vz.	voorwerp (bv. bij ἔπεσθαι)	(lijdend)	
	voorwerp	(meewerkend)	aan
	bijwoordelijke bepaling	oorzaak middel, wijze tijdstip voordeel, nadeel	door met in, op voor
	bijwoordelijke bepaling		
vocatief	aanspreking		

*De bijvoeglijke bepaling is een zinsdeelstuk (bij de 'kern' van dat zinsdeel).